

شورای عالی حوزه ی علمیه

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

موسسه آموزش عالی حوزوی الزهراءسلام الله عليها شهرستان قروه

عنوان تحقیق:

غفلت و راه های درمان آن از منظر آیات و روایات

استاد راهنما

سرکار خانم صغری ملاولی

محقق:

زهرا رستمی، لیلا حیدری، مریم بابامحمدی

تدوین ۹۷

فهرست

چکیده:	۳
مقدمه:	۴
فصل اول	۶
گفتار اول: کلیات و مفاهیم	۶
بیان مسئله:	۷
پیشینه تحقیق:	Error! Bookmark not defined.
سوال اصلی:	Error! Bookmark not defined.
سوالات فرعی:	Error! Bookmark not defined.
فرضیه تحقیق:	Error! Bookmark not defined.
پیش فرض تحقیق:	Error! Bookmark not defined.
گفتار دوم:	۱۳
مفهوم شناسی	Error! Bookmark not defined.
تعریف لغوی غفلت :	Error! Bookmark not defined.
واژگان مرادف غفلت :	Error! Bookmark not defined.
مشتقات غفلت	Error! Bookmark not defined.
معنای اصطلاحی غفلت	Error! Bookmark not defined.
فصل دوم	Error! Bookmark not defined.
اقسام غفلت	Error! Bookmark not defined.
عوامل غفلت از منظر آیات	Error! Bookmark not defined.
عوامل غفلت از منظر روایات	Error! Bookmark not defined.
فصل سوم	Error! Bookmark not defined.
پیامدهای غفلت	Error! Bookmark not defined.
درمان غفلت	Error! Bookmark not defined.

Error! Bookmark not defined.

چکیده:

غفلت صفت ناپسندی است که در قران کریم خطر ابتلای به آن را به تعبیر گوناگونی گوشزد کرده‌اند دقت در این آیات و روایات نشان می‌دهد که غفلت مهمترین عامل بدبختی و اساس هلاکت انسان و عدم ابتلای به آن، یا رهایی پس از ابتلا اولین قدم رسیدن به سعادت جاودانی است. غفلت با آثار و نتایج مهلکی که در حیات دنیوی و اخروی انسان بر جای می‌گذارد می‌تواند شیرازی زندگی او را از هم بپاشد آثاری مانند خود فراموشی فراموشی خدا و خطرناک تر از همه جاودانگی در جهنم و عذاب های اخروی نتیجه حتمی غفلت اند. پس باید آنها را شناخت واز در افتادن در آنها برحذر بود. گرچه بزرگترین ضرر غفلت رانده شدن از حریم کبریایی خداوند است و محرومیت از قرب الهی بدترین مجازاتی است که انسان غافل دچارش می‌شود.

البته نباید نا امید شد. زیرا درمان غفلت و بیداری ممکن است توبه و ذکر نسخه های موثری در درمان این بیماری هستند که با شناخت نشانه های غفلت راه هایی را برای درمان آن می‌توان ذکر کرد که اگر انسان آنها را بیاموزد و به کار ببندد راه گشای مهمی برای رهایی از آن سرمایه ای ارزشمند برای سعادت دنیا و آخرت خواهد بود.

کلید واژه: غفلت، فراموشی، یقظه

مقدمه:

سپاس خداوندی را سزااست که انسان را از بین مخلوقات خلیفه خویش قرارداد انسان این خلیفه خداوندی مقصدی دارد که ناگزیر از حرکت به سوی آن است و آن قرب خداوند است. به لحاظ فکری همواره در حال سیربه سوی آن منزل اعلی و برتر است.

و این نکته را باید متذکر شد این سیر و حرکت به آسانی میسر نیست. از سوی دیگر شروع مسیر پس زمینی است که سختی و مشقت در جای جای آن و در هر لحظه از زمان آن وجود دارد یعنی انسان در حصاری از گرایش‌ها تمایلات متعدد تنازع و تزاخمت زمینی درگیر است. خود را از این موانع متعدد رها کرده تا بتواند به قرب الهی نائل آید. به تعبیر دیگر پروردگار دیدار پروردگار فقط از تو راه مناسب است انسان یا از قید و بندهای دنیا خود را برهاند و تلاش خود را در راه رسیدن به خدا قرار دهد در این صورت هدایت خاص الهی بهره مند می شود یاراه خود را از بی راهه برگزیند. دل به ارباب دروغین ببندد. و چنان در این مسیر فرو رود که خود پرستی را جایگزین خداپرستی کند و قطعاً آنچه انسان را در انتخاب غلط یاری می‌دهد غفلت است متأسفانه با تمام اهمیتی بحث غفلت در قرآن و روایات اهل بیت دارد کمتر به آن پرداخته شده است که از بیماری های مهلک غفلت غفلت شده است صفت زشت غفلت از بیماری های مسری و خطرناک است اگر گریبان کسی را بگیرد هلاکت را برای او به ارمغان می آورد و دقیقاً اهمیت این پژوهش در همین جاست زیرا این پژوهش سعی دارد به طور کامل جوانب غفلت را از دیدگاه قرآن و روایات اهل بیت بررسی کند و راههای درمان خوبی بر اساس قرآن و تعالیم خاندان وحی ارائه دهد.

۸. قرائت قرآن:

و فرمود هر کس در شب ده آیه از قرآن بخواند از غافلین نوشته نمی شود و منظور قطعا قرائت همراه با تدبر است زیرا امیرالمومنین علی علیه السلام فرمود: هیچ خیری نیست در قرائت قرآن که همراه تدبر نباشد. (وسائل الشیعه ج ۶، ص ۱۷۳)

۹. تغییر محیط

بسیاری از محیط ها به طور طبیعی غفلت زاست مجالس غافلین و باطلین این جلسات لهو و لعب خانه های پر زرق و برق و اشرافی انسان را به سوی خود می کشاند حتی بسیاری از شهرها در دنیای امروز مبدل به کانون قدرت و فساد شده است. یکی از راههای رهایی از چنگال غفلت ترک شرکت در این گونه جلسات و اماکن و هجرت از شهرهای آلوده به فساد است. در غیر این صورت رهایی از دیو غفلت بسیار مشکل است.

امام سجاد علیه السلام در دعای ابوحمزه به هنگام مناجات با خدا در بیان یکی از عوامل سلب توفیق عرض می کنند: شاید مرا علاقمند به مجالس غافلین دیدی و مرا در میان آنها رها ساختی این سخن را با حدیثی از امیرالمومنین علیه السلام پایان می دهیم که فرمودند: (از منزل های خشونت و جایی که یار و مدد کاری بر اطاعت خدا ندارید بپرهیز) (غررالحکم، حدیث ۶۰. میزان الحکمه حدیث ۱۵۱۴۷)

منابع

۱. قرآن کریم
۲. صحیفه سجادیه، دعای هفدهم
۳. مناجات، شعبانیه
۴. بحارالانوار، جلد ۷۰، صفحه ۶۵
۵. بحارالانوار، جلد ۱۰۳، صفحه ۶۵
۶. بحارالانوار، جلد ۶، صفحه ۲۶۷
۷. بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۶۰
۸. بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۲۹۳
۹. بحارالانوار، جلد ۶۹، صفحه ۲۲۷
۱۰. بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۱۱۲
۱۱. بحارالانوار، جلد ۷۴، صفحه ۲۳۷
۱۲. میزان الحکمه، جلد ۳، حدیث ۱۵۱۸۹ باب الغفله
۱۳. شرح فارسی غررالحکم، جلد ۷، صفحه ۳۲۹
۱۴. تحف العقول، کلمات امام سجاد علیه السلام صفحه ۳۱۱

۱۵. تفسیر نور، جلد ۷ صفحه ۲۷۰
۱۶. ترجمه المیزان، جلد ۱۳ صفحه ۴۲۰
۱۷. ترجمه المیزان، جلد ۱۳ صفحه ۶۱
۱۸. تفسیر نمونه، جلد ۸ صفحه ۲۳۳
۱۹. تفسیر نور فجلد ۵ صفحه ۱۸۵
۲۰. ارشاد القلوب، جلد ۱ صفحه ۲۰۵
۲۱. جوادى آملی، تفسیر موضوعی قرآن کریم صفحه ۲۵ تا ۲۸
۲۲. مکارم شیرازی، نمونه جلد ۱۲ صفحه ۳۲۷
۲۳. طباطبایی المیزان، جلد ۴ صفحه ۳۱۴
۲۴. جامع الاخبار، صفحه ۱۳۰
۲۵. ترجمه المیزان، جلد ۸ صفحه ۲۶۳
۲۶. مصباح الشریعه، صفحه ۲۲
۲۷. صحیفه سجادیه، دعای بیستم
۲۸. غررت محلاتی جلد، ۱ صفحه ۴۲۸
۲۹. تفسیر نمونه، جلد ۱۸ صفحه ۳۱۸

٣٠. غررت انصاری، جلد یک صفحه ٣٢٠

٣١. غررت شیخ الاسلامی، جلد ٢ صفحه ١١٥٨

٣٢. مصباح الشریعه، ت مصطفوی صفحه ٤٢٣

٣٣. الکافی، جلد ٢ صفحه ٥٤

٣٤. الکافی، جلد ٣ صفحه ٢٧٠

٣٥. الکافی، جلد ٢ صفحه ٦١٢

٣٦. علم اخلاق اسلامی، ترجمه جامع السعادت جلد ٤ صفحه ٥٢

٣٧. وسائل الشیعه، جلد ٦ صفحه ١٧٣

٣٨. غررالحکم، حدیث ٦٠٠

